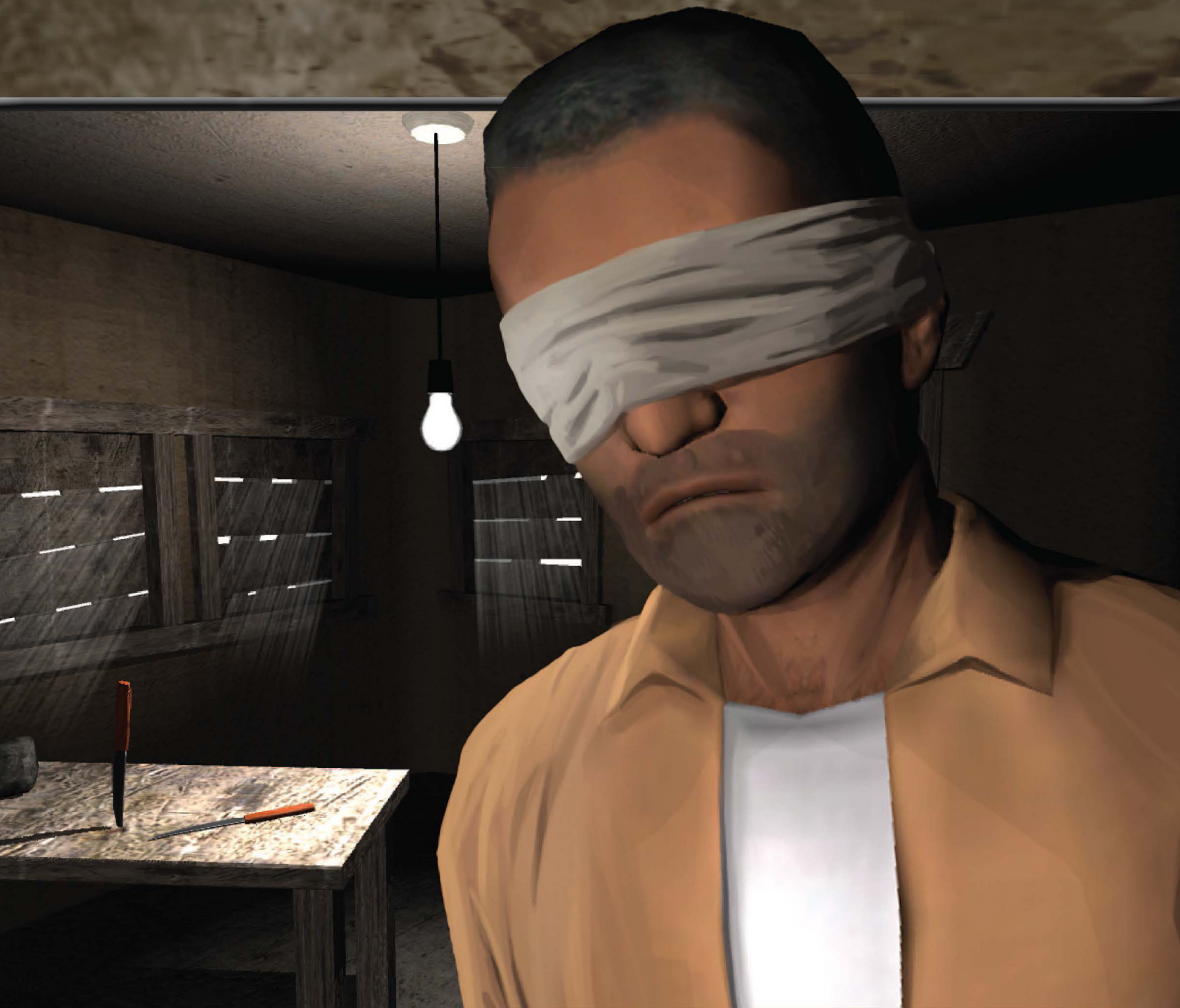

GLOBAL CONFLICTS
AFGHANISTAN

ÄMNESÖVERSIKT

INNEHÅLL

Afganistan	3
Använda ämnesöversikten	3
Kriget i Afghanistan	3
11 september 2001	3
De internationella styrkorna - ISAF	4
Instabilitet i Afghanistan	4
Viktiga termer	5
Al-Qaida	5
Hamid Karzai	5
ISAF	5
Mujaheddin och Jihad	5
Osama bin Laden	6
Talibanerna	6
30 år av afghansk historia	7
Den sovjetiska ockupationen och kommunismen 1979-1989	7
Inbördeskrig 1992 - 1996	7
Talibanstyret 1996-2001	8
Afghanistan idag	8
Arbetslöshet, fattigdom och dystra utsikter	8
Säkerhet	9
Flyktingar	9
En traumatiserad befolkning	9
Hjälp från det internationella samfundet	10
Korruption och bedrägeri	10
Opium	10
Stöd av al-Qaida	10
Attacker mot skolor	11
Afghanernas uppfattning	12
Pedagogiska länkar	12

AFGANISTAN

Använda ämnesöversikten

Denna broschyr är en introduktion till landet Afghanistan. Syftet med den tematiska översikten är att ge historisk bakgrundsinformation och en förståelse för landet och dess aktuella konflikter. Bakgrundsinformationen kan tjäna som ett underlag för kvalificerade klassrumsdiskussioner både före och efter att ha spelat spelet.

KRIGET I AFGHANISTAN

11 september 2001

Den 7 oktober 2001 bombade USA och Storbritannien ett antal mål i Afghanistan. De gjorde det som en reaktion på terrorattackerna i USA den 11 september 2001. Kriget kallades kriget mot terrorismen och dess slutgiltiga mål var att fånga Usama bin Ladin, göra slut på al-Qaida och störta talibanerna som hade stöttat al-Qaida och gett dem en fristad i Afghanistan.

USA var övertygade om att Usama bin Ladin och al-Qaida låg bakom terrorattackerna. Först förnekade bin Ladin all inblandning i attackerna men år 2004 (strax innan presidentvalet) medgav han på en inspelning att han och al-Qaida var ansvariga.

Innan USA attackerade Afghanistan hade de bett att bin Ladin skulle utlämnas men talibanerna vägrade prata med den amerikanska presidenten George W. Bush. Usama bin Ladin hade vistas i Afghanistan sedan 1996 och tränat Al-Qaida med talibanledarnas välsignelse. Efter den 11 september drog Arabemiraten och Saudiarabien tillbaka sitt diplomatiska erkännande av talibanerna.

Efter detta var Pakistan det enda land som behöll sina diplomatiska förbindelser med talibanerna. USA och Storbritannien inledde kriget och började med lufträder och skickade sedan ut marktrupper. Senare anslöt ett antal andra NATO-länder sig och i december 2001 etablerades ISAF.

De internationella styrkorna - ISAF

I december 2001 etablerade FN:s säkerhetsråd ISAF (International Security Assistance Force). ISAF fick i uppdrag att styra den internationella närvaron i Afghanistan. ISAF arbetar för fred, stabilitet, återuppbyggnad och utveckling i landet. Kriget fortsätter, Hamid Karzai blir president.

Den 12 november 2001 föll Kabul och väststyrkor tog kontroll över staden när talibanernas soldater flydde. Under veckorna innan hade USA lagt bombmattor och besegrat talibanstyrkor i andra städer – talibanerna försvagades och det såg ut som om de skulle kollapsa helt.

13 november 2001 förskansade sig Al-Qaida och talibanernas trupper, kanske tillsammans med bin Ladin själv, i grottkomplexet Tora Bora vid den pakistanska gränsen. Här planerade de sin kamp mot den norra alliansen (som bestod av lokala krigsherrar som erbjöd sig att hjälpa USA:s och NATO:s trupper).

16 november 2001 började USA bomba Tora Bora och efter 10 dagars beskjutning kapitulerade talibanerna.

17 december 2001 hade USA fått kontroll över grottorna. Enligt uppgift dödades 100-200 civila under beskjutningen av grottorna och andra av Al-Qaida-mål. Efter att ha fått kontroll över grottorna sökte USA efter bin Laden och resten av al-Qaidas ledare men de hade förmodligen lämnat området under vapenvilan några dagar tidigare.

Den 13 juni 2002 hade amerikanska trupper och deras afghanska allierade befäst sin kontroll över landet. Ett storskaligt möte arrangerades mellan de olika afghanska fraktionerna och Hamid Karzai installerades som president för en interimregering.

Augusti 2003 skickade NATO trupper till Kabul för ett fredsbevarande uppdrag.

9 oktober 2004 vann Hamid Karzai presidentvalet.

Instabilitet i Afghanistan

USA:s och dess allierades ansträngningar gjorde att talibanregimen framtogs makten. Men deras trupper fortsatte att strida mot de invaderande styrkorna. Landet är nu mer instabilt än det var innan kriget inleddes: Al-Qaidas rörelsefrihet har inte begränsats, talibanrebellerna fortsätter att strida och lokala krigsherrar strider också. Dessutom ökar drogtillverkningen och regeringen är bräcklig och har liten kontroll utanför Kabul.

I november 2006 varnade FN:s säkerhetsråd om att Afghanistan kan sluta som en så kallad "misslyckad stat" - en stat med en svag statsapparat och en regering som har dålig kontroll över landet på grund av faktorer som omfattande narkotikahandel och våld.

VIKTIGA TERMER

Al-Qaida

Al-Qaida är en militant, sunnimuslimsk organisation med medlemmar på många platser över hela världen. Organisationen grundades bland annat av Usama bin Ladin i slutet av 1980-talet. Det uttalade syftet med al-Qaida är att avlägsna icke-muslimer från muslimska länder. 1998 skriver Al-Qaida i ett manifest att det är alla muslimers plikt att döda amerikaner, såväl militär personal som civila, samt deras allierade över hela världen. Det är osäkert hur stort Al-Qaida är.

Förutom terroristattacken mot World Trade Center 2001 har al-Qaida legat bakom ett antal andra terrorbombningar, inklusive bombningarna av de amerikanska ambassaderna i Kenya och Tanzania 1998, bombdåden på Bali 2002 och bombningen av Londons tunnelbana 2005.

Hamid Karzai

Hamid Karzai är Afghanistans president. Han installerades av FN i december 2001 som chef för en interimregering. År 2004 valdes han demokratiskt.

ISAF

ISAF (International Security Assistance Force) är namnet på den internationella koalition av länder som har soldater stationerade i Afghanistan. ISAF arbetar för fred, stabilitet, återuppbyggnad och utveckling av landet. ISAF inrättades av FN 2001 och verkar under NATO-befäl i Afghanistan.

I juni 2011

- Uppgick ISAF-styrkan till 132 203 soldater från 47 olika länder.
- Hade 2433 ISAF-soldater dödade i Afghanistan.

Mujaheddin och Jihad

En mujaheddin är en person som utför Jihad. Ordet Mujaheddin används om muslimer som kämpar för frihet från västerländska värden och kolonialism. Generellt kan man säga att Jihad betyder muslimsk kamp för islam.

Ordet Jihad används med varierande styrka: det används ofta om väpnad kamp för att främja islam och muslimska intressen

Till exempel användes det om den muslimska kampen mot den sovjetiska ockupationen av Afghanistan 1979-1992. Men det kan också beteckna en mer fredlig kamp, nämligen den inre kampen för varje enskild muslim att växa sig stark i tron.

Osama bin Laden

Usama bin Ladin var en saudisk terrorist som grundade och ledde al-Qaida. Som en ung man gick han med i olika islamistiska grupper och 1979 åkte han till Afghanistan för att bekämpa de sovjetiska ockupationsstyrkorna. Han rekryterade araber som frivilligt åkte till

Afghanistan för att slåss. Usama bin Ladin var en av de människor som fick ekonomiskt stöd från USA för att bekämpa de sovjetiska ockupationsstyrkorna.

Bin Ladin dödades i maj 2011 av amerikanska specialstyrkor

Talibanerna

Talibanerna är en islamistisk rörelse som kontrollerade stora delar av Afghanistan 1996-2001. Talibanregimen erkändes inte internationellt förutom av Pakistan, Saudiarabien och Arabemiraten. Talibanerna bildades och stärktes under inbördeskriget i Afghanistan efter 1992.

Talibanerna erbjöd sig att skapa ordning och stabilitet i Afghanistan och de stöddes av många, inklusive Pakistan och landets egen dominerande etniska grupp, pashtunerna. Trots att talibanerna stod för en extremistisk religiös ideologi hoppades många (inklusive USA och andra västerländska observatörer) att talibanerna skulle kunna bromsa de olika parterna i inbördeskriget och följaktligen ha en allmänt positiv effekt.

Talibanregimen styrde Afghanistan enligt strikta islamistiska principer: stöld bestraffades genom att skära av handen på gärningsmannen och äktenskapsbrott genom stening. Kvinnor fick inte visa sig offentligt utan att bära burka och de fick inte heller arbeta eller utbilda sig. TV, filmer och musik var strängt förbjudet. Talibanerna styr inte längre landet men de har fortfarande en hel del makt i många områden och talibansoldater fortsätter att strida, nu mot de internationella styrkorna i Afghanistan.

11 september 2001

Den 11 september 2001 drabbade en stor terroristattack USA: två flygplan kapades och flögs rakt in i de två tornen i World Trade Center i New York. Tornen kollapsade båda två efter en , respektive en och en halv timme.

Ytterligare två plan kapades: ett flögs in i Pentagons huvudkontor i Washington DC, och det andra kraschade på ett fält i Pennsylvania. Totalt dog mer än 3000 människor i attackerna.

Osama bin Ladin och terrornätverket al-Qaida visade sig ligga bakom attackerna.

30 ÅR AV AFGHANSK HISTORIA

Den sovjetiska ockupationen och kommunismen 1979-1989

Från 1879 till 1919 kontrollerades Afghanistan av britterna men var formellt oberoende. År 1919 fick landet sin frihet och under flera decennier var det en relativt stabil monarki. Men Sovjetunionen hade sitt öga på Afghanistan och försökte utöva sitt inflytande. De stödde kommunistiska insatser såsom avprivatisering (nationalisering) av tidigare privatägda företag och organisationer.

År 1978 tog ett kommunistiskt parti (PDPA - Det afghanska folkets demokratiska parti) makten genom en blodig militärkupp och 1979 ockuperades Afghanistan av Sovjetunionen för att säkra PDPA:s position. Befolkningen stod nu inför ett tufft decennium av förtryck och våld, delvis på grund av socialistiska reformer och delvis på grund av ett antal beväpnade grupper som i folkmun kallades mujahedin och som stred mot den sovjetiska ockupationen. USA som förde sin egen kamp mot kommunismen på den tiden (det så kallade kalla kriget), försåg mujahedin med stingermissiler för att skjuta ner ryska stridshelikoptrar. Mujahedin fick också stöd från Pakistan och Saudiarabien.

Under den sovjetiska ockupationen deltog 15 000 ryska soldater och någonstans mellan 600 000 och 2 miljoner afghanska civila dödades. Strax över 5 miljoner människor flydde till Iran och Pakistan, dvs. en femtedel av befolkningen, och 2 miljoner flydde inom Afghanistan. Sovjetunionen drog sig ur Afghanistan 1989. De hade lidit stora förluster och Sovjetunionens kollaps och slutet på det kalla kriget stod precis runt hörnet.

När Sovjet lämnade Afghanistan återvände cirka 1,2 miljoner flyktingar till landet men många var tvungna att fly igen på grund av nya oroligheter.

Inbördeskrig 1992 - 1996

Det afghanska kommunistpartiet överlevde tre år efter att Sovjetunionens lämnade landet. En islamisk regering uppstod då och proklamerade sharialagar. Men de hade inte mycket makt eller någon omfattande kontroll och landet drogs snabbt ned i kaos och inbördeskrig. Stridande fraktioner kämpade mot regeringen och mot varandra i hopp om att vinna makt och kontroll.

Under den här perioden drabbades den afghanska befolkningen av ett antal kränkningar av grundläggande mänskliga rättigheter: mord, kidnappningar, tillfångataganden, våldtäkter och tortyr begicks av alla fraktioner under inbördeskriget.

En halv miljon människor flydde landet under den här perioden. Flickor hölls hemma från skolan och giftes bort i mycket ung ålder för att skydda dem från skada medan pojkar så unga som 12 år gamla fick strida för en eller annan krigsherre.

Talibanstyret 1996-2001

Talibanrörelsen började som en ganska obskyr pashtunskarörelse från Kanahar men under inbördeskriget blev talibanerna större och starkare. Talibanerna ville få ett slut på våldet och skapa fred genom att ge hårda straff. De rekryterade utbildade pakistanska arbetare för att kämpa för sin sak och fick ekonomiskt och tekniskt stöd från den pakistanska regeringen.

Talibanerna kom till makten och införde strikta regler baserade på en extremistisk tolkning av islam och sharia. Reglerna var särskilt hårda för kvinnor: de fick inte arbeta eller utbilda sig. De kunde inte delta i det offentliga livet och fick bara lämna sina hem i sällskap av en manlig familjemedlem och klädda i en så kallad chador - en klädnad som täcker hela kroppen utom ögonen. Fönstren i husen var tvungna att stängas med fönsterluckor så att ingen kunde titta in på kvinnorna och kvinnorna fick inte skratta så högt att det kunde höras ut på gatan.

Att kvinnorna inte fick arbeta var faktiskt svårt för pojkarna också eftersom de flesta lärarna hade varit kvinnor fram till den tid då talibanerna kom till makten. Följaktligen blev också pojkarnas tillgång till skolgång strängt begränsad.

Dessutom förbjöds dans, TV och radio för alla och stöld bestraffades med att skära av gärningsmannens hand eller arm. På fredagar avrättades äktenskapsbrytare och andra brottslingar på stadion och människor tvingades titta på.

Den radikala talibanregimen gick också hårt mot världsarvsföremål: icke-muslimska konstverk förstördes, bland annat två enorma Buddhastatyer nära staden Bamiyan. Allteftersom åren gick förlorade talibanerna gradvis det stöd de hade haft i början på grund av utbredd fattigdom och arbetslöshet och upprepade kränkningar av de mänskliga rättigheterna.

En allians av krigsherrar från landets norra provinser som hade stöd av Indien, Iran och Ryssland försökte besegra talibanerna men misslyckades. I september 2001 hade talibanerna kontroll över 80 % av Afghanistan.

AFGHANISTAN IDAG

I det följande beskrivs de viktigaste aspekterna av dagens afghanska samhälle som presenteras i ett försök att beskriva de problem som landet står inför idag.

Arbetslöshet, fattigdom och dystra utsikter

Efter 30 år av krig och förtryck är Afghanistan ett av de fattigaste länderna i världen. Många människor saknar de mest grundläggande behoven som mat, kläder och husrum. Det är svårt att bygga upp ett land som saknar tillförlitlig tillämpning av lag och ordning och har en svag infrastruktur och ekonomi.

Den afghanska regeringen har ratificerat de viktigaste internationella konventionerna om mänskliga rättigheter men dess makt når inte långt utanför Kabul.

Det är långt kvar innan Afghanistan kommer att betraktas som en väl fungerande rättsstat. I juni 2011 levde hälften av invånarna i Afghanistan under fattigdomsgränsen. De flesta afghanerna betraktar fattigdom och arbetslöshet som viktiga anledningar till det dåliga tillståndet i landet och när de ser på framtiden ser de flesta bara mer fattigdom och arbetslöshet. Därmed väljer många att ansluta sig till talibanerna: Unga män och halvvuxna pojkar frestas lätt att gå med eftersom talibanerna kan ge dem lite pengar och en väg ut ur arbetslösheten.

Säkerhet

Säkerheten i Afghanistan har stadigt blivit sämre och antalet självmordsbombningar och bilbomber ökar. I juni 2011 ansågs halva landet så farligt att FN inte längre skulle stationera personal där.

Flyktingar

I juni 2011 fanns fortfarande 3 miljoner afghanska flyktingar i Pakistan och Iran och mer än 250 000 afghaner levde i flyktingläger i södra och östra Pakistan. 5 miljoner människor återvände dock till landet mellan 2002 och 2008.

76 % av befolkningen har tvingats lämna sina hem någon gång på grund av kriget. Hälften fick fly till andra länder medan den andra hälften flydde till andra delar av Afghanistan.

17 % övervägde att lämna landet på grund av de pågående konflikterna.

En traumatiserad befolkning

Befolkningen är svårt traumatiserad efter att ha utsatts för tillfångataganden, tortyr, sexuella övergrepp, förstörelse av egendom, stöld, hunger och flykt. Det är väldigt stressande att leva i en ständigt oberäknelig miljö.

År 2011 uppskattades det att två av tre afghaner led av depression eller ångestattacker. De mänskliga rättigheterna kränks regelbundet och befolkningen står fångade mellan en korrupt regering som inte kan garantera de grundläggande mänskliga behoven och krigsher- rar och rebeller som förtrycker och missbrukar människor.

I juni 2011

- Hade 21 % av befolkningen blivit torterade, hälften av dem medan de hålls som fångar.

Hjälp från det internationella samfundet

Det internationella samfundet har lovat att hjälpa den afghanska regeringen att stabilisera Afghanistan och att bidra till återuppbyggnaden av landet genom militärt och ekonomiskt stöd. Men det är svårt att kontrollera internationellt bistånd i ett land fylld av korruption, dålig infrastruktur och brist på organisation.

Korruption och bedrägeri

Korruption är ett stort problem eftersom det hämmar landets utveckling. Katastrofbistånd hamnar i fel fickor och trots att landet får en massa pengar från andra länder fortsätter fattigdomen att vara ett stort problem. Det afghanska administrativa systemet plågas också av korruption och maktmissbruk på alla nivåer och valen kantas ofta av omfattande valfusk.

Opium

Majoriteten av befolkningen i Afghanistan är direkt beroende av jordbruk och boskapsskötsel. Talibanregimen förbjöd odling av opiumvallmo men efter deras fall 2001 har många afghanska bönder bytt till grödor som är bättre lämpade för export, opium i synnerhet.

Det finns flera skäl till varför detta leder till mer svält och fattigdom: befolkningen får inte längre få de grödor som skulle ha skördats om opiumet inte hade funnits där, den drog-exporterande ekonomin plågas av korruption och våld, och slutligen försörjer den drogexporterande ekonomin rebellgrupper, som i sin tur ytterligare försvårar landets utveckling. Den afghanska regeringen arbetar för att bekämpa hela drogekonomin och på senare år har de lyckats minska opiumodlingen genom att stödja odling av andra grödor.

Stöd av al-Qaida

Länder som bidrar till ISAF-styrkorna har ofta svårt att förstå varför de möter ett sådant motstånd i Afghanistan. Varför är människor inte glada att de får hjälp att befrias från en tyrannisk regim? Bara 5 % av afghanerna stöder al-Qaida men många kämpar mot de utländska trupperna. Motståndet mot ISAF kan ha flera orsaker:

En del av motståndet har sina rötter i olika afghanska rebellgrupper - Al-Qaida så väl som andra - som vill ta makten.

ISAF-styrkorna betraktas som en utländsk invasion och ett övertagande och även om människor inte håller med al-Qaida vill de inte styras av utländska parter heller.

Vissa vänder sig till talibanerna för skydd bara därför att de är de som verkar kunna ge bäst skydd för tillfället.

Resultatet är en situation där det verkar som om motståndet ökar ju fler soldater som skickas till Afghanistan. Flera kommentatorer har påpekat att situationen liknar den under Vietnamkriget.

Attacker mot skolor

Under kriget de senaste tio åren har många afghanska skolor attackerats. Det har förekommit misshandel och mord, bomber och syraattacker. Attackerna utförs av talibanerna och andra rebellgrupper i ett försök att destabilisera och misskreditera regeringen och skrämja lokalbefolkningen till att ta sina barn ur de offentliga skolorna.

Med tiden har de afghanska rebellerna ändrat sin taktik och 2005 och 2006 skedde en ökning av antalet skolor som brändes ner eller sprängdes. Det finns flera grupper med olika motiv som kan ligga bakom attackerna mot skolorna:

Talibaner eller andra grupper som gör uppror mot den afghanska regeringen och dess internationella allierade. De spränger skolorna för att begränsa regeringens verksamhet i landet.

Bombningarna av skolorna kan också ha sin grund i ideologiska protester: radikala islamister är motståndare mot att flickor går i skolan och mot undervisning som avviker från den i Koranskolorna.

Skolor bombas som ett tecken på vägran att erkänna regeringens auktoritet, det vill säga som en del av en maktkamp. Attacker mot skolor och lärare används som makt demonstrationer eftersom skolor och deras personal är enkla mål av högt symbolvärde.

De grupper som ligger bakom skolbombningar använder rädslan som vapen: ibland hotar de att bomba skolan, till exempel i så kallade nattbrev - anonyma hotbrev eller broschyrer som levereras i hemlighet. Dessa gör att folk håller sina barn hemma och då har rebellgrupperna vunnit sin seger - även utan egentliga bombningar har skolorna erövrats.

På grund av dessa hot mot skolorna och på grund av fattigdomen och dålig organisation i allmänhet går många av Afghanistans barn inte längre i skolan. Vissa källor säger att 7 av landets 12 miljoner barn inte går i skolan medan andra hävdar att antalet mer troligt är 2 miljoner. Två tredjedelar av de barn som inte får gå i skolan är flickor.

Afghanernas uppfattning

Under 2009 gjorde ett antal organisationer (Scribd: The Cost of War) en gemensam undersökning av afghanska uppfattningar om orsakerna till det aktuella läget i landet.

Resultaten var följande:

- 70 % ansåg att arbetslöshet och fattigdom var de största orsakerna till konflikten.
- 48 % ansåg att korruption och ineffektivitet var de största orsakerna till konflikten.
- 36 % beskyllde talibanerna
- 25 % beskyllde andras inblandning
- 18 % beskyllde al-Qaida
- 18 % beskyllde de internationella styrkorna
- 17 % beskyllde bristen på stöd från det internationella samfundet
- 17 % beskyllde krigsherrarna
- 14 % beskyllde kriminella grupper

PEDAGOGISKA LÄNKAR

The Free Dictionary

<http://www.thefreedictionary.com>

Wikipedia

http://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page

(Remember that information found on Wikipedia may not be completely accurate - always double-check your facts)

The World Factbook

<http://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>

ISAF

<http://www.isaf.nato.int/>

Human Rights Watch

<http://www.hrw.org/fr/node/11295/section/6>

The Cost of War

<http://www.scribd.com/fullscreen/22702177>

© 2013 SERIOUS GAMES INTERACTIVE APS
ALL RIGHTS RESERVED